

ZALĄCZNIK

do Uchwały Nr XXXV/162/2006

Rady Gminy w Lubnicach

z dnia 29 marca 2006 roku

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W LUBNICACH
98-432 Lubnice, ul. Sikorskiego 102, tel. 62 7847023, fax 62 7847015
e-mail: gops@bip.lubnice.akcessnet.net

*GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA LATA 2006-2009*

LUBNICE 2006

SPIS TREŚCI

WSTĘP	1
CZĘŚĆ I. Diagnoza	2
CZĘŚĆ II. Strategia rozwiązywania problemów społecznych	14
ZAKOŃCZENIE.....	16

WSTĘP

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną a także konieczność wypracowania skutecznych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Łubnice została sporządzona w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach, dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wieruszowie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, na ich niezaspokojone potrzeby oraz wytycza kierunki działania na rzecz zniwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, a także zajmuje się stworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Celem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. W obecnych warunkach społeczeństwo musi wspierać jednostki i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, które własnym staraniem nie są w stanie ich przezwyciężyć. Zatem współodpowiedzialność spoczywa również na samorządzie lokalnym. Realizacji tych założeń służyć będzie opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łubnicach wynika, że główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie. Przeciwdziałanie temu zjawisku i zapewnienie utrzymania źródeł dochodu jest jednym z warunków zmniejszenia liczby osób ubiegających się o pomoc.

CZĘŚĆ I. DIAGNOZA

Rozdział I.

Charakterystyka gminy.

Gmina Lubnice położona jest w południowo – zachodniej części województwa łódzkiego, oraz w południowej części powiatu wieruszowskiego. Gmina obejmuje obszar 6098 ha, co stanowi ok. 10,59% powierzchni całego powiatu wieruszowskiego. Liczba ludności na dzień 31.12.2005 roku wynosi 4307 co stanowi 10,02% ludności powiatu wieruszowskiego.

**Tabela 1. STATYSTYKA MIESZKAŃCÓW WG WIEKU I PŁCI,
STAN NA DZIEŃ 31.12.2002r.**

WIEK	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	OGÓŁEM
0-3	102	111	213
4-5	54	50	104
6-7	44	67	111
8-12	150	203	353
13-15	108	81	189
16-17	77	63	140
18-24	229	222	451
25-34	290	284	574
35-44	306	258	564
45-64	455	445	900
65-74	140	218	359
Powyżej 75	81	182	263
OGÓŁEM	2090	2131	4221

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002

Gmina Łubnice należy do gmin typowo rolniczych a głównym źródłem utrzymania stanowi praca na roli. Użytki rolne stanowią obszar 5080,71 ha, co stanowi 83,32 % powierzchni całej gminy, natomiast obszar lasów i gruntów leśnych stanowi obszar 423,89 ha. Na obszarze gminy Łubnice, zgodnie z ostatnim spisem rolnym z 2002 roku funkcjonuje 713 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa do 5 ha stanowią 44,74 % ogółu gospodarstw, a duże gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią 8,56 %. Gmina Łubnice dysponuje dużym potencjałem gospodarczym i intelektualnym. Łączna liczba podmiotów gospodarczych istniejących na terenie gminy Łubnice na rok 2005 wynosi 173. Szkolnictwo w gminie jest dość dobrze rozwinięte. Funkcjonują 3 szkoły podstawowe, gimnazjum oraz 3 przedszkola. Ponadto na terenie gminy działa 5 świetlic profilaktycznych.

POWIAT WIERUSZOWSKI

[Handwritten signature]

Rodziny

Rodzina jest podstawową i najważniejszą komórką społeczną. Odkrywa główną rolę w procesie socjalizacji. Na terenie gminy Łubnice w 2002 roku było 1209 gospodarstw domowych (dane ze spisu powszechnego), w tym:

- gospodarstwa jednoosobowe - 255
- gospodarstwa dwuosobowe – 205
- gospodarstwa trzyosobowe – 181
- gospodarstwa czteroosobowe – 206
- gospodarstwa pięcioosobowe i więcej - 362

Największy odsetek stanowią gospodarstwa pięcioosobowe i więcej 29,95%, najmniej gospodarstwa trzyosobowe 14,98%.

Tabela 2. RODZINY Z DZIEĆMI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH WG LICZBY DZIECI I TYPU RODZIN WG DANYCH

Typy rodzin	Ogółem	Rodziny bez dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu	Rodziny wg liczby dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu					Liczba dzieci w rodzinach ogółem
			Razem	1	2	3	4 i więcej	
Ogółem	842	214	628	231	240	105	52	1678
Małżeństwa z dziećmi	656	100	556	188	223	97	48	1374
Partnerzy z dziećmi	7	#	5	#	#	-	#	19
Matka z dzieckiem	160	101	59	36	13	8	#	256
Ojcowie z dziećmi	19	11	8	5	#	-	#	29

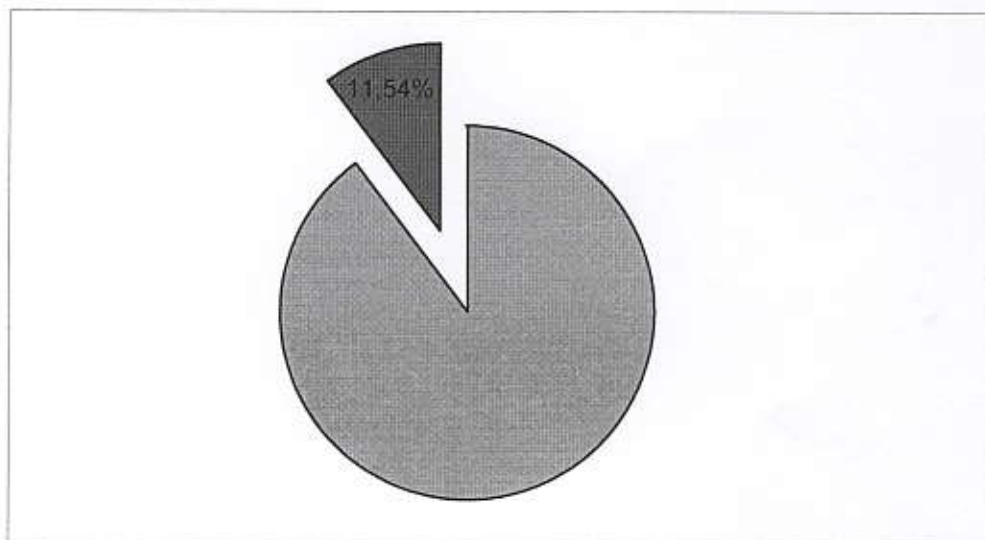
Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002

Rozdział II.

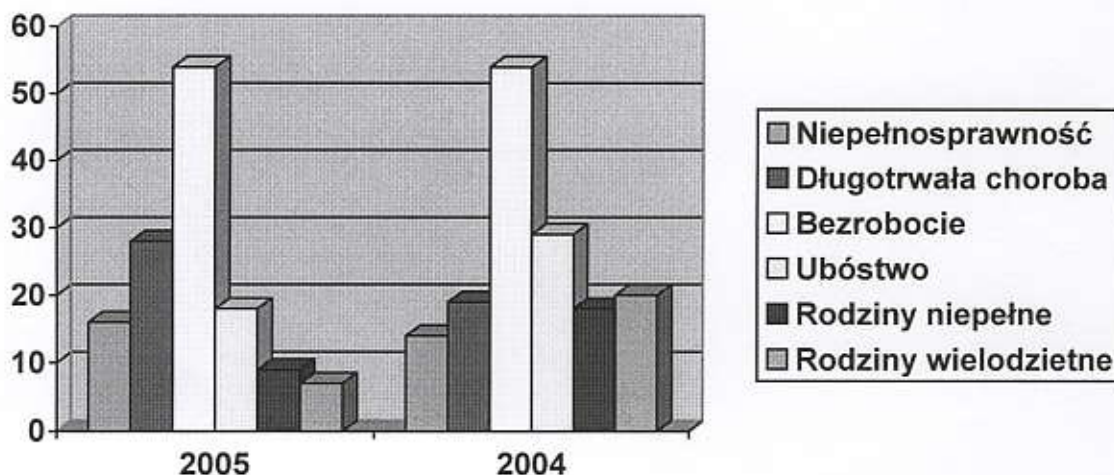
Diagnoza problemów społecznych gminy Łubnice

Przemiany społeczno – gospodarcze zachodzące w kraju wpłynęło niekorzystnie na sytuację gminy i jej mieszkańców, poprzez nasilenie się wielu kwestii społecznych, w znaczący sposób utrudniający funkcjonowanie osób i rodzin. Najczęstszymi przyczynami powodującymi korzystanie z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach jest bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodzina niepełna), potrzeba ochrony wielodzietności, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, powodem przyznania pomocy bywa także alkoholizm.

W roku 2005 pomocą objęte były 113 rodziny, tj. 497 osób, co stanowi 11,54% populacji gminy.

Rys. 1. Osoby korzystające z pomocy GOPS na tle społeczności gminy Łubnice.

Rys. 2. Najczęstsze powody przyznania pomocy GOPS w latach 2004-2005.

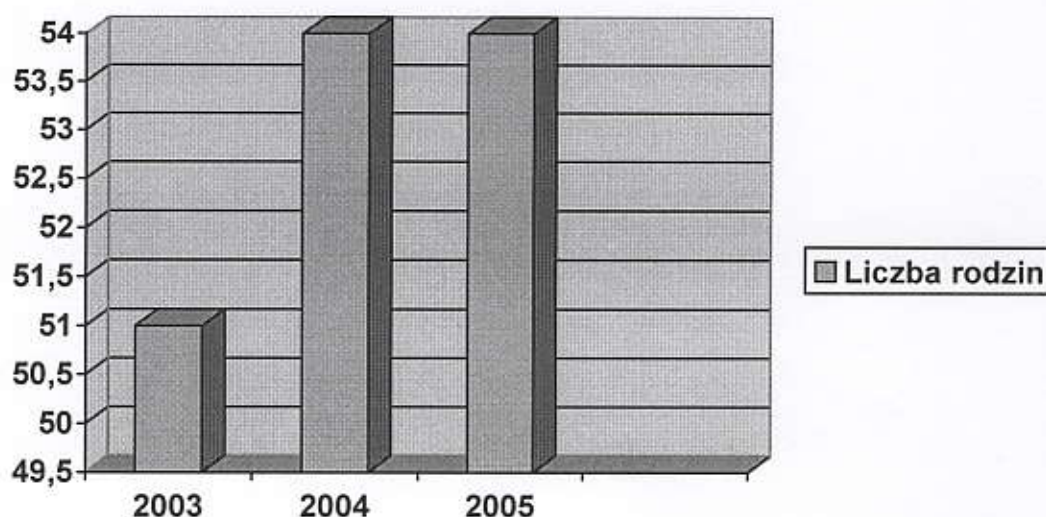
Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia bywa definiowane rozmaicie. W powszechnym użyciu są dwa sposoby podejścia do tego problemu. Według ujęcia przedmiotowego bezrobocie traktowane jest jako kategoria analityczna rynku pracy i oznacza niezrealizowaną podaż pracy, będącą efektem braku równowagi między podażą siły roboczej a popytem na pracę. Natomiast zgodnie z ujęciem podmiotowym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji.

Bezrobocie jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne, niezależnie od wykształcenia i płci. Bezrobocie powoduje przede wszystkim degradację ekonomiczną osób i rodzin nim dotkniętych. Pojawienie się bezrobocia w rodzinie oznacza nie tylko stratę jedyne go źródła dochodu stanowiącego podstawę egzystencji, lecz prowadzi również do utraty bezpieczeństwa socjalnego. Osoba bezrobotna nie jest w stanie utrzymać siebie i swojej rodziny, a co gorsze nie może również zaspokoić nawet podstawowych potrzeb swych domowników.

Op.

Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach z powodu bezrobocia w latach 2003 – 2005.

Rys. 3. Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS z powodu bezrobocia w latach 2003-2005

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Jest od dawna przedmiotem zainteresowania socjologów i psychologów, ponieważ ze względu na swoje następstwa jest poważnym problemem społecznym. Na dzień 31 grudnia 2005 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wieruszowie jest zarejestrowanych 183 osób z terenu gminy Łubnice, co stanowi 5% populacji całej gminy. Tak wysokie bezrobocie pociąga za sobą wiele niekorzystnych zjawisk społecznych takich jak: ubóstwo, bezdomność, uzależnienia, przemoc, przestępczość, utrata poczucia bezpieczeństwa, bezradność życiowa. Szczególnie niekorzystne jest bezrobocie długotrwałe, powyżej 12 miesięcy. Długotrwały brak pracy prowadzi, bowiem do wzmocnienia poczucia izolacji społecznej, pogorszenia samopoczucia bezrobotnych i wzrostu konfliktów w rodzinie.

Tabela 3. POZIOM BEZROBOCIA W GMINIE ŁUBNICE

Rok	Bezrobotni zarejestrowani z terenu gminy Łubnice				
	Ogółem	W tym			
		Kobiety	Z prawem do zasiłku	W wieku produkcyjnym 18 - 44	Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy
2003	200	98	10	168	113
2004	170	92	15	131	89
2005	183	96	29	137	99

Źródło: PUP Wieruszów

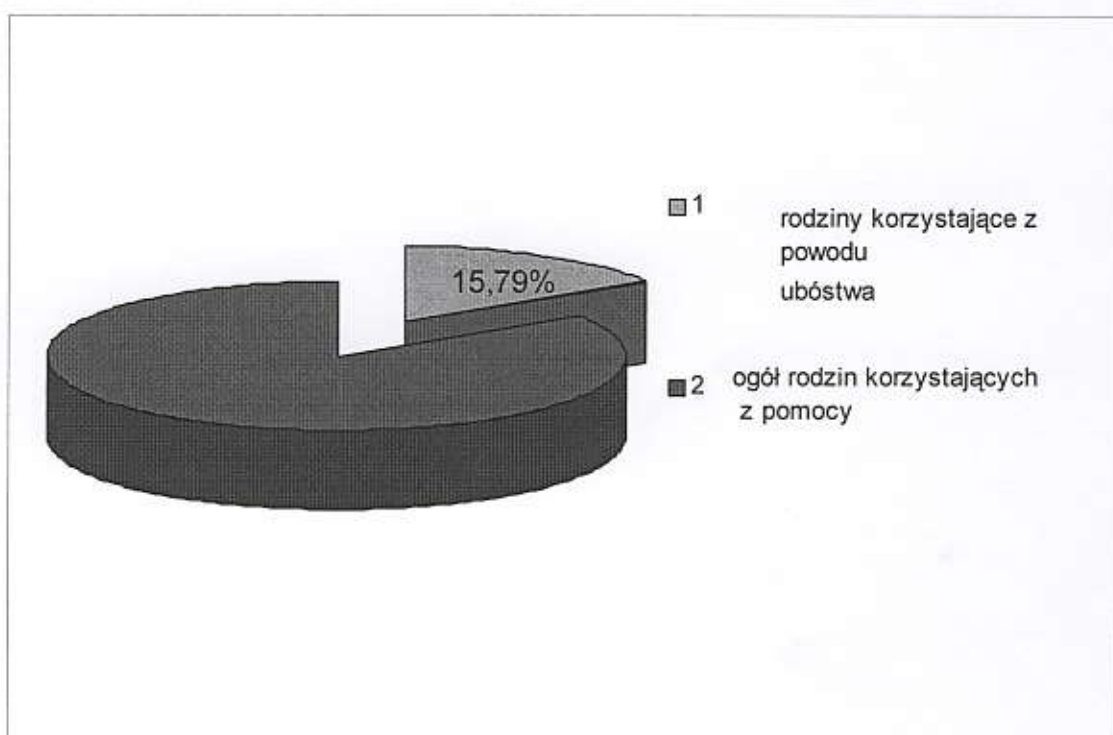
Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się w różnorodny sposób. Według uznawanych w literaturze przedmiotu określeń jest to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek. Ubóstwo to zjawisko o dużym zasięgu zarówno lokalnym jak i globalnym, które powoduje jakiś rodzaj dysfunkcji społecznej, dezorganizację życia jednostki jak i społeczeństwa, przejawiające tendencje wzrostowe i budzące ogólne zainteresowanie, a także naciski społeczne w kierunku przeciwdziałania mu.

Skutkiem pozostawania w ubóstwie jest rozpad więzi rodzinnych, zaburzenie w sferze pełnienia ról społecznych a więc zaburzenie funkcjonowania rodziny. Zjawisko to niesie za sobą falę przestępczości oraz innych zachowań nieakceptowanych społecznie. Dotyka ono coraz większą liczbę osób w Polsce i na świecie, ogarniając coraz to nowe kategorie ludzi z tzw. grup

wysokiego ryzyka. Na przestrzeni wieków zmieniał się jego wizerunek, a także podejście do niego reszty społeczeństwa.

Wśród przyczyn wywołujących to zjawisko wymienić trzeba bezrobocie pełne lub częściowe, nieadekwatność wysokości płac w stosunku do wykonywanej pracy, szybkość zmian następujących w strukturze gospodarczej przekraczająca zdolności adaptacyjne pracowników do nowych zawodów, niedoskonałość systemów podziału dochodu narodowego, niewydolność systemów szkolnictwa, niepełnosprawność, niedoskonałość systemów ubezpieczeń, rozpad tradycyjnej rodziny, a także różne formy dyskryminacji na rynku pracy, w tym rasową.

Rys. 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa.

Niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Niepełnosprawność to jedyna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczbie ludzi. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienia ról i zadań społecznych na poziomie powszechnych przyjętych kryteriów. Wśród klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach w roku 2005 odnotowano 16 osób, którym została udzielona pomoc z powodu niepełnosprawności oraz 28 osób, którym pomoc została udzielona z powodu długotrwałej choroby.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, na ulicy. Niepełnosprawni z powodu barier architektonicznych i społecznych, nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego oraz przysługujących im praw, co w efekcie prowadzi do wykluczenia społecznego. Od stopnia niepełnosprawności zależy również czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury. Osoby niepełnosprawne spotykają się również z problemami psychologicznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

Problemami osób niepełnosprawnych zajmują się głównie organizacje pozarządowe, warsztaty terapii zajęciowej, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, ośrodek pomocy społecznej. Działania tych instytucji i organizacji zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, wspomagania w procesie rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych. Na terenie gminy brak jest takich warsztatów, dlatego osoby niepełnosprawne z gminy Łubnice uczestniczą w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Wieruszowie.

Na terenie gminy Łubnice w ostatnim czasie zlikwidowano bariery architektoniczne w miejscach użyteczności publicznej: w Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej, w Urzędzie Gminy a także w domu towarowym umożliwiając uczestnictwo w normalnym życiu. Nadal jednak pozostają do pokonania bariery architektoniczne w placówkach oświatowych, w Domu Kultury i w miejscu zamieszkania.

**Tabela 4. LICZBA OSÓB Z TERENU GMINY ŁUBNICE KORZYSTAJĄCYCH Z
TURNUSU REHABILITACYJNEGO W LATACH 2003-2005**

Rok	Turnusy rehabilitacyjne				
	Liczba osób				Kwota dofinansowania
	dorosłych	opiekunów	dzieci	opiekunów	
2003	4	1	1	1	4.094,98 zł
2004	2	1	1	-	2.158,00 zł
2005	3	1	2	2	4.501,00 zł
razem	9	3	4	3	10.753,96 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

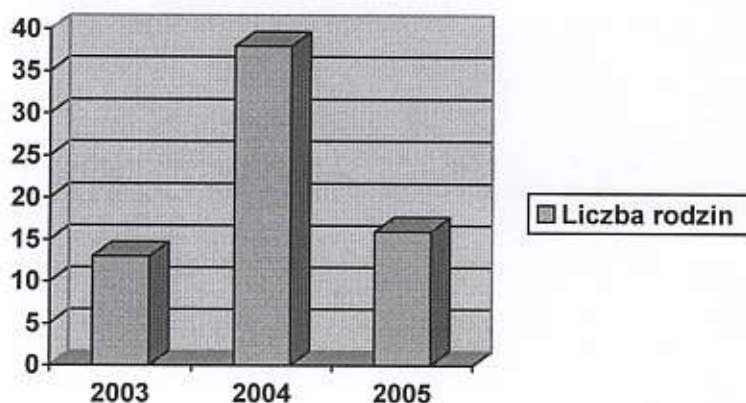
Tabela 5. LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH

Rok	Likwidacja barier architektonicznych		
	Liczba osób		Kwota dofinansowania
	Dorosłych	Dzieci	
2003	-	-	-
2004	-	-	-
2005	-	-	-
razem	-	-	-

Źródło: PCPR Wieruszów

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Dużą część klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubnicach stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi.

Rys. 5. Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w latach 2003 – 2005.

Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczych i wychowawczych jest przyczyną, dla której grupa rodzin wymaga pomocy w formie pracy socjalnej, szeregu interwencji oraz pomocy finansowej dla prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

Rodzina jest podstawową i najważniejszą komórką społeczną. Aby dobrze wypełniała swoje zadania związane z opieką nad dzieckiem i prawidłowo rozwijała się rodzina winna być otoczona opieką władz i wspierana w swoich działaniach przez powołane do tego celu instytucje. Bardzo często zdarza się, że na bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczą wielki wpływ ma alkoholizm w rodzinie. Niewydolność wychowawcza, alkoholizm w rodzinach powodują trudną sytuację finansową, która doprowadza do rezygnacji z opłat za różne formy opieki i zajęć z dziećmi. Dla dzieci oznacza to brak kontaktu z rówieśnikami, zmiany w socjalizacji, rozwoju zainteresowań i osobowości, brak wypoczynku poza miejscem zamieszkania. Dzieci żyjące w złych warunkach częściej są żywione nieprawidłowo, a co za tym idzie częściej można spotkać u nich objawy niedożywienia przejawiające się w formie gorszego rozwoju fizycznego.

Alkoholizm

Jedną z poważniejszych kwestii społecznych, będącą powodem problemów osobistych i rodziny jest uzależnienie od alkoholu. Prowadzi ono do utraty zdrowia oraz rodzi takie problemy jak przemoc, rozpad rodziny, przestępczość, itp. Alkoholizm to uzależnienie traktowane jako psychiczny, a niekiedy fizyczny, stan spowodowany przez interakcję żywego organizmu z substancją chemiczną, charakteryzujący się specyficznymi reakcjami, które zawsze obejmują wewnętrzny przymus do zażywania tej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu dostarczenia efektów psychicznych, a czasem w celu unikania przykrości wynikających z jej braku.

Szczególne znaczenie w udzielaniu pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym a także prowadzeniu działań profilaktycznych i szkoleniowych ma Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach Gminnego Programu realizowane są różnorodne programy profilaktyczne, które są ukierunkowane na grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin jak również i tych, które zamierzają do zmniejszenia obszarów i dotkliwości problemów, jakie niesie za sobą nadużywanie alkoholu.

Tabela 6. ZESTAWIENIE LICZBY OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W PROGRAMACH PROFILAKTYCZNYCH W GMINIE ŁUBNICE

	2003	2004	2005
Liczba programów profilaktycznych przeprowadzonych w szkołach	2	-	2
Młodzież uczestnicząca w programach profilaktycznych	243	-	255
Liczba nauczycieli realizujących te programy	-	-	-
Liczba rodziców uczestniczących w tych programach	-	-	61
Wielkość środków przeznaczonych na programy (w zł.)	1.300,00	-	1.845,00

CZĘŚĆ II. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.

Cel strategiczny nr 1

Celem działań jest zabezpieczenie środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin (pomoc materialna, rzeczowa i usługowa).

Sposób realizacji:

- Świadczenie pomocy finansowej lub w naturze dostosowanej do indywidualnych potrzeb osób i rodzin w formach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.
- Zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, w razie niemożności zaspokojenia całodobowej opieki umieszczenie w domu pomocy społecznej.
- Realizacja świadczeń rodzinnych.
- Zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym, w szczególności osobom starszym, dzieciom.
- Zapewnienie dachu nad głowom osobom tego pozbawionym.

Cel strategiczny nr 2

Celem jest ulepszenie istniejących i wprowadzenie nowych form pomocy w celu zwalczania negatywnych skutków istniejących i mobilizowania ludzi do działania oraz zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans oraz włączanie zagrożonych środowisk w życie społeczne.

Sposób realizacji:

- Propagowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia.
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem.

- Świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży – wzmacnianie roli rodziny oraz zwiększenie roli wychowawczej placówek edukacyjnych.
- Czynne przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.
- Likwidacja barier architektonicznych i urbanizacyjnych oraz barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych.
- Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie rodzin w realizacji swoich funkcji.
- Poradnictwo.
- Prowadzenie pracy socjalnej.
- Hamowanie rozwoju zjawisk patologicznych w rodzinach.
- Wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznym uzależnionym w celu mobilizacji go do podjęcia leczenia odwykowego.
- Skuteczne docieranie do jak największej liczby osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.

ZAKOŃCZENIE

Działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od natężenia problemów. Odmiernych form pomocy i wsparcia oczekują rodziny z problemami uzależnienia, czy bezrobocia, odmiernych zaś gdzie występuje problem bezdomności, zagrożenia ubóstwem czy niewydolne wychowawczo. Różnego rodzaju patologie i dysfunkcje burzą klimat życia rodzinnego. Wpływa to destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, na realizację określonych zamierzeń, zadań i planów życiowych. Najbardziej bolesnym aspektem patologii jest zagrożenie bezpiecznej egzystencji osób i dzieci w rodzinach.

Przedstawiona Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje teren gminy Lubnice, w których uczestniczyć będą mieszkańcy gminy, instytucje i organizacje. Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych czterech lat, a ich powodzenie zależy od współpracy wielu podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Przewodniczący Rady

Stanisław Andrzej Piekielny